

У синопсисі потрібно дати відповіді на такі ключові питання:

- ◆ Про що йдеться у кліпі?
- ◆ Хто його головні герої?
- ◆ Чого домагаються основні персонажі кліпу?
- ◆ Чому вони вирішили займатися цією справою?
- ◆ Що (або хто) стоїть у героїв на шляху до поставленої мети?

Створення літературного сценарію

Фактично відеокліп являє собою дуже коротке кіно, особливий жанр, що має всі ознаки художнього твору. Тому написання літературного сценарію до фільму або кліпу можна порівняти з написанням художнього твору.

Вкладіть у цю справу свою душу, серце, емоції, бажання та мрії. Поставте себе на місце глядача, який повинен вашими очима побачити історію, що розповідається, відчувати ті самі емоції, які переповнюють вас. Лише за цих умов можна розраховувати на успіх. Літературні сценарії будують за певною загальною схемою. Ось приклад такої схеми.

1. Представлення героя і місця дії.

Первинна ситуація, початок історії. Сценарист повинен описати місце дії і навколишню обстановку, показати настрої героїв або психологічний клімат, в якому буде розгортатися історія. Якщо це комедія, почніть з жарту. Якщо бойовик, почніть із захоплюючої сцени (пригадайте фільми про Джеймса Бонда). Бажано додати візуальну метафору або зоровий образ, який допоможе визначити тему вашої історії.

2. Зав'язка (провокуюча подія).

За допомогою дій та діалогів визначте основну тему, яку ви розкриватимете впродовж усієї історії.

Далі в міру розвитку сценарію ви детально розглядатимете цю тему, спростовуючи або доводячи одну з точок зору. Ближче до кінця кліпу ви повинні по-новому відобразити тему в діях і діалогах. Нехай головний герой розповість, як змінилися його погляди (іноді для цього достатньо однієї фрази або вчинку). Не забудьте показати і те, як змінюється сам герой, чому вчиться, як зростає або деградує.

Сценарист створює драматичну передумову, дає зрозуміти глядачеві, про що йтиметься у кліпі. До цього моменту ми повинні знати, чим займається головний герой і які наміри має. Опишіть мету героя, його прагнення, турботи і тривоги. Який зовнішній чинник впливає на персонаж, визначаючи нову мету його життя? Як ця дія змінює його мотивацію, зовнішню і внутрішню? (Це не правило, але зазвичай зовнішнім чинником, що впливає на плани і мотивацію героя, є опонент).

3. Представлення опонента.

Супротивник, або антагоніст, може з'явитися і раніше, ніж розпочнеться зав'язка. Це може бути людина (лиходій або, навпаки, позитивний герой — скажімо, майбутня кохана головного героя) чи сила не людської природи (вулкан, що викидає лаву, цунамі, магічний шторм, натовп). Автор повинен описати натуру опонента, розповісти про його плани і бажання. Як цілі опонента перетинаються з намірами головного героя? Яку проблему створює опонент для героя? Із-за цієї проблеми герой повинен опинитися в скрутному становищі, постати перед певною дилемою.

4. Проблема вибору, що його має здійснити герой.

Перед героєм постає моральна дилема або проблема вибору однієї з двох — найчастіше однаково неприйнятних — альтернатив. (Нагадаємо, що дилема це, по-перше, судження, яке містить два взаємовиключних положення, що не допускають існування третього, а по-друге, непростий вибір між двома протилежними і, як правило, однаково невігідними рішеннями. Нерідко саме у цей час герой починає самотійно будувати плани щодо вирішення проблеми або гуртувати людей, разом із якими він сподівається це зробити.

5. Дії героя в нових обставинах.

Тут глядач повинен побачити реакцію героя, його першу спробу вирішення проблеми або дилеми. Відбувається якась важлива, екстраординарна подія, яка повертає життя головного персонажа в зовсім інший бік. Герой робить те, про що на початку історії навіть гадки не мав. Він змушений вирушити в далеку дорогу або ж діяти в нових для себе обставинах.

Нагадуйте глядачеві про ключову проблему в кінці всіх основних сюжетних ліній. Кожного разу ставте під сумнів можливість отримати позитивну відповідь. Зробіть життя героя ще важчим, додайте перешкод і проблем. Підвищте ставки, тобто ціну перемоги. Наприклад, якщо ви створюєте бойовик, то на початку другого акту на кону має стояти, скажімо, життя героя, в середині акту — життя героя та його дружини і дітей, до початку третього акту — життя героя, його дружини і дітей, а також друзів, знайомих і випадкових свідків.

6. Внутрішня зміна героя.

Сценарист має показати первинне зростання, розвиток головного персонажа. Герой з успіхом проходить усі випробування. Ці випробування можуть стосуватися дилеми, натякати, як зміниться головний герой до кінця історії. Іншими словами, герой здійснює вчинок, який приводить до його внутрішнього зростання. Саме здійснює вчинок, вставши перед моральним вибором, а не сидить склавши руки. Герой не може залишатися пасивним. Усі його дії націлені на досягнення поставленої мети.

7. Ключовий момент.

Критична подія, точка безповоротності для головного героя. Він переходить рубіж, після чого вже не зможе повернутися назад. Коли постає чергова проблема, герой знову робить вибір і тим самим підтверджує своє прагнення досягти основної мети.

8. Критична ситуація.

Сценарист нагадує глядачеві, про що історія. Герой знову стоїть перед моральним вибором. Здається, ще трохи і він вирішить дилему, історія закінчиться. Проте герой «спотикається», і всі його мрії, плани та вчинки стають марними. Герой залишається один, гра здається йому програною. Опонент повинен торжествувати. Проте незабаром герой отримує шанс діяти по-іншому, починає сповідувати нові цінності й оперувати новими знаннями, тобто змінює підхід до вирішення проблеми. (У цьому йому часто допомагає друг або наставник.) У героя знову з'являється надія досягти мети.

Не забувайте про основне питання і збільшені ставки. Що повинен зробити головний герой? Чим він готовий пожертвувати заради своєї цілі?

9. Кульмінація.

Герой з новою силою, сповідуючи нові моральні цінності та знання, починає вирішувати проблему. Тут сценарист повинен показати, як тепер діє герой і що саме може привести його до перемоги (якщо це драма, бойовик чи комедія) або до поразки (якщо це трагедія). Герой може сумніватися, відчувати хвилювання або страх, але все-таки він продовжує активно діяти на шляху до своєї цілі. Зрозумівши справжню сутність опонента, герой шукає з ним зустрічі. Протистояння двох суперників має вилитися у фінальну битву. Герой, вступивши в сутичку з опонентом, перемагає його завдяки новим знанням, своїм моральним чеснотам і сповідуваним цінностям.

10. Розв'язка.

Герой, витримавши випробування і подолавши перепони, досягає своєї мети. Основні і побічні сюжетні лінії розв'язуються, життя повертається у звичне русло. Всі питання та проблеми вирішені. У любовних історіях зі щасливим кінцем усе закінчується весіллям. Тут можна додати візуальну метафору, показавши, як трансформувався головний герой, а також відобразити в діалозі, як змінився погляд героя на досліджувану проблему (тобто тему).

Тож підведемо підсумки. Під час створення літературного сценарію до будь-якого кліпу (фільму), незалежно від його жанру, ви повинні пам'ятати, що сценарій має містити такі частини.

1. Представлення героя і місця, де відбуваються події.
2. Зав'язка (опис провокуючої події).
3. Представлення опонента.
4. Проблема вибору, що його має здійснити герой.
5. Дії героя в нових обставинах.
6. Внутрішня зміна героя.
7. Ключовий момент.
8. Критична ситуація.
9. Кульмінація.
10. Розв'язка.